

בקשות שונות אזרחי מס' 6402/96

הוועדה המקומית לתכנון ולבנייה ראשון לציון

נגד

1. רחל מיכקשווילי

2. מלכה מיכקשווילי

3. רוזה מיכקשווילי

4. הוועדה המחוזית לתכנון ולבנייה מחוז המרכז

בבית המשפט העליון

[20.10.96]

לפני הרשמת א' א פ ע ל - ג ב א י

תקנות סדר הדין האזרחי, תשמ"ד-1984, ק"ת 2220, תקנה 528.

עקב טעות של עובדי משרדו של בא"כוח המבקשת, לא הוגשה הודעת הערעור שהייתה מוכנה להגשה לבית המשפט העליון במועד, אלא למחרת. עקב האיחור לא נתקבל הערעור לרישום, ורק כעבור יום נוסף הוגשה הבקשה להארכת המועד לבית המשפט העליון.

בית המשפט העליון פסק:

א. (1) בתי המשפט נוטים להיענות לבקשות להארכת מועד מקום שנדרשת הוכחתו של "טעם מיוחד", כאשר האיחור נגרם בעטיין של נסיבות הייצוגיות שאינן בשליטת בעל הדין, ואולם כאשר טעמי האיחור געוטים בבעל הדין עצמו או בבא"כוחו, נקבע כי אין צידוק להאריך את המועד שהוחמץ (211 א-ב).

(2) (בעקבות ב"ש 95/86 [2]) הסמכות להאריך מועד נועדה, בין השאר, להתגבר על מצבים, שאליהם נקלע בעל דין ושבועטיים נבצר ממנו לעשות מעשה, כגון מצב בריאות לקוי, שהייה בחוץ-לארץ בנסיבות מיוחדות או תקלה, שמקורה בבית המשפט עצמו. לעומת זאת, איחור אשר נגרם בשל טעות או בשל תקלה משרדית אינו מצדיק הארכת המועד (211 ג-ה).

(3) טעות אנוש איננה טעם עצמאי להארכת מועד מקום שנדרש קיומו של "טעם מיוחד". עם זאת, יכול שתצטרף כנסיבה מקילה לטעם מבורר אחר, אין מי שהוא חסין מפני טעות אנוש, אך לטעות יש מחיר, ומבין שני בעלי הדין על הצד הטועה לשאת בו (212 ד-ה).

(4) במקרה דנן, מדובר בתקלה שניתן היה למונעה והיא איננה בבחינת נסיבה הייצוגית מתוך לשליטת הנוגעים בדבר. המדובר במועד האחרון להגשת ערעור. זהו מועד מחייב, שיש לנהוג בו משנה זהירות. בא"כוח המבקשת אמנם השאיר הוראות בכתב לעובדי משרדו

- א המיומנים, ואולם האחריות להגשת הערעור במועד נותרה אחריותו. שומה היה עליו לוודא, עוד בטרם חלף יום העבודה, אם המסירה לבית המשפט בוצעה. מהלך הדברים נתון היה לשליטתו. לו נעשו פיקוח ובדיקה במהלך יום העבודה ולא בסיומו, ניתן היה להגיש את הכתב במועד (212-1).
- ב (5) במקרה דנן, גם אם תסווג התקלה כתקלה משרדית או כטעות אנוש שאינן נגועות בזלוזל בבית המשפט או בסדרי הדין, הרי שמולה ניצבת זכותו הדיונית של הצד שכנגד, אשר הספיקה להתגבש בסיומו של היום האחרון שבו ניתן היה להגיש את הערעור, שלא להיות מוטred עוד בעניין הנדון. זכות זו ראויה להגנה והיא גוברת על זכותו של הצד שכנגד לטעות (213 א).
- ג (6) במקרה דנן, אין מדובר בערעור המעלה שאלות בעלות חשיבות משפטית עד כדי הצדקת חריגה מן הכללים הנוגעים לעניין (213 ב).

פסקי-דין של בית המשפט העליון שאוזכרו:

- א [1] בש"א 1038/85, ע"א 64/85 בנק צפון אמריקה בע"מ נ' עומר גלבוע - חברה לבנין ועבודות עפר בע"מ (בפירוק) ואח', פ"ד מ (1) 57.
- ב [2] בש"א 95/86 י' גביאי נ' ש' גביאי, פ"ד מ (1) 411.
- ג [3] בש"א 83/86 (ע"א 398/84) סוקול נ' ישמח ואח', פ"ד מ (1) 577.
- ד [4] בש"א 1424/90 מנהל העיזבון הזמני של המנוח יצחק סטרולביץ ז"ל נ' שורץ ואח', פ"ד מד (3) 369.
- ה [5] בש"א 4334/94 - לא פורסם.
- ו [6] בש"א 304/86 (ע"א 532/85) ברנר נ' וולקן, פ"ד מ (2) 418.
- ז [7] בש"א 5778/94 מדינת ישראל נ' ארגון סוכנים ובעלי תחנות דלק בישראל ואח', פ"ד מח (4) 872.

הערות:

1. לטעם מיוחד להארכת מועד שנקבע בחיקוק ראה בש"א 3086/95 אנגל חברה לקבלנות כללית בע"מ נ' ביוס מהנדסים בע"מ, פ"ד מט (5) 89.

בקשה להארכת מועד להגשת ערעור. הבקשה נדחתה.

ע' שפיר, ד' רייס - בשם המבקשת;

מ' קמר - בשם המשיבות 1-3;

נ' שטראוס - בשם המשיבה 4.

ה ח ל ט ה

1. בפתח הדיון ניסיתי להניע את בעלי הדין להגיע להסכמה בדבר הארכת המועד המתבקשת בתיק זה, ואולם לצערי לא הסתייע הדבר. לאחר שנפנית לשלל פסקי הדין וההחלטות שניתנו בסוגיה זו, ועל יסודם, הגעתי למסקנה כי דינה של הבקשה להידחות.

בש"א 6402/96 הוועדה המקומית לתכנון ולבנייה ראשון לציון נ' רחל מיכקשווילי ואח' הרשמת א' אפנל'גבאי

2. במה דברים אמורים.

בתי המשפט נוטים להיענות לבקשות להארכת מועד מקום שנדרשת הוכחתו של "טעם מיוחד", כאשר האיחור נגרם בעטיין של נסיבות חיצוניות שאינן בשליטת בעל הדין; ואולם כאשר טעמי האיחור נעוצים בבעל הדין עצמו או בבא-כוחו, נקבע כי אין צידוק להאריך את המועד שהוחמץ (ד"ר י' זוסמן, סדרי הדין האזרחי (אמינון), מהדורה 7, בעריכת ש' לוי, 1995) 890; ב"ש 1038/85, ע"א 64/85 בנק צפון אמריקה בע"מ נ' עומר גלבוע - חברה לבנין ועבודות עפר בע"מ (בפירוק) ואח' [1], בעמ' 62).

איחור אשר נגרם בשל טעות או בשל תקלה משרדית סווג כאיחור מן הסוג השני שנמנה, אשר אינו מצדיק הארכת המועד. כך, למשל, נקבע בב"ש 95/86 גבאי נ' ש' גבאי [2], בעמ' 413:

"...הסמכות להאריך מועד נועדה, בין השאר, להתגבר על מצבים, שאליהם נקלע בעל דין ושבעטיים נבצר ממנו לעשות מעשה, כגון מצב בריאות לקוי (ע"א 483/65, בעמ' 224), שהייה בחוץ-לארץ בנסיבות מיוחדות (ע"א 430/74, בעמ' 233) או תקלה, שמקורה בבית המשפט עצמו (ע"א 477/64; ע"א 23/83, בעמ' 223 מול אותיות השוליים ו-ז). לא זה המקרה הנדון. מדובר בתקלה משרדית בדל"ת אמותיו של בעל הדין או של בא-כוחו, עליה ניתן להתגבר. אכן, המחשב תועלתו מרובה, אך יש להיערך מול תקלות אפשריות שבהפעלתו. באין מחשב מן הראוי שמכונת ההדפסה הישנה והטובה תמלא את מקומו או כל סידור משרדי אחר. תקלה או טעות משרדית, כשלעצמן, אינן מהוות טעם מיוחד להארכת המועד (ע"א 502/82; המ' 513/77)".

וראה גם ב"ש 83/86 (ע"א 398/84) סוקול נ' ישמח ואח' [3].

3. במקרה שלפניי המדובר בבקשה להארכת המועד ביומיים. אין חולק, כי הודעת הערעור הייתה מוכנה להגשה לבית המשפט העליון במועד. עקב טעות של עובדי משרדו של בא-כוח המבקשת לא הוגשו כתבי בי הדין באותו יום. משנתגלתה הטעות בערבו של אותו יום כבר חלף המועד להגשת הערעור. למחרת נשלח שליח מיוחד למסירת הודעת הערעור לבית המשפט, אך מאחר שהמועד חלף לא נתקבל הערעור לרישום. רק ביום שלמחרת, היינו, ביום האיחור השני, הוגשה הבקשה להארכת מועד שלפניי.

בא-כוח המשיבות 1-3 מתנגד לבקשה. באת-כוח המשיבה הרביעית מסכימה לה.

התיוה שבפי בא-כוח המבקשת היא, כי עורך-דין יכול להסתייע בצוות עובדיו בביצוע עבודות שונות, ובהן הגשת כתבי-בידין לבית המשפט. עוד נטען, כי כאשר עורך-דין מנחה את עובדי משרדו לעשות פעולה מסוימת ומדובר בעובדים מנוסים ומיומנים, הרי שאם אותה פעולה לא נתבצעה כתוצאה מתקלה או מטעות, הרי שמדובר ב"טעות אנוש", וזו מהווה "טעם מיוחד" להארכת המועד.

בא"כות המבקשת סומך על ההלכה שנפסקה בבש"א 1424/90 מנהל העיזבון הזמני של המנוח יצחק סטרולביץ ז"ל נ' שורץ ואח' [4], שם נאמר, בעמ' 373:

א "נסיבה מקילה" נוספת, אם כי בעלת משקל פחות מקודמתה, ניתן למצוא בכך, שהטעות שטעה בא"כות המערער ניתן להגדירה כטעות אנוש, ואין להשקיף עליה כעל טעות הנובעת מרשלנות, מהזנחה, או מזלזול בסדרי הדין" (ההדגשה שלי - א' א' ג').

ב עיון באותו עניין מעלה, כי טעות האנוש שטעה בא"כות המערער הייתה רק אחד מן הטעמים להארכת המועד והצטרפה ל"נסיבה מקילה בעלת משמעות רבה" (שם, בעמ' 372): אופן ניהול ההליך והכותרת שבה הכתיר בית המשפט את ההחלטה תרמו להיווצרותה של הטעות. זאת ועוד, באותו עניין נקבע גם כי לעניין שהיה שם במחלוקת הייתה חשיבות משפטית רבה הן במובן הפרטי והן מן ההיבט הכללי. גם בבש"א 4334/94 [5] הצטרפה "טעות האנוש" לעילה נוספת להארכת המועד, והיא דבר היותו של ערעור אחר תלוי ועומד בין בעלי דין, והרצון למצות את כל המחלוקות בין בעלי הדין בהליך מאוחד אחד.

ג מעבר לכך, הוכרה טעות אנוש כעילה להארכת מועד רק על-פי תקנה 528 רישת לתקנות סדר הדין האזרחי, תשמ"ד-1984 (ב"ש 304/86 (ע"א 532/85) ברנר נ' וולקן [6]). חשוב לציין גם, כי באותו עניין השאיר הצד שכנגד את ההחלטה לשיקול-דעת בית המשפט ולא התנגד לה במפורש.

ד העולה מן המקובץ הוא, כי טעות אנוש לא הוכרה מעולם כטעם עצמאי להארכת מועד מקום שנדרש קיומו של "טעם מיוחד". טעות האנוש הצטרפה כנסיבה מקילה לטעם מבורר אחר. אכן, אין מי שהוא חסין מפני טעות אנוש, אך "לטעות יש מחיר, ומבין שני בעלי הדין על הצד הטועה לשאת בו" (בש"א 5778/94 מדינת ישראל נ' ארגון סוכנים ובעלי תחנות דלק בישראל ואח' [7], בעמ' 879).

ה ההבחנה שיש לעשות באשר לנסיבות האיחור היא, כפי שבואר, בין נסיבות שהן בשליטתו של בעל הדין או בא"כוחו, שאינן מהוות "טעם מיוחד", לבין נסיבות שהן בגדר "כוח עליון". גם טענה בדבר טעות אנוש שבעטייה נגרם האיחור כפופה להבחנה יסודית זו.

ו 4. אם נתבונן על התקלה שאירעה במקרה שלפניי באספקלריה זו, הרי שהמסקנה המתבקשת היא כי המדובר בתקלה שניתן היה למונעה, והיא איננה בבחינת נסיבה חיצונית מחוץ לשליטת הנוגעים בדבר. אבאר עמדתי. אין לשכוח כי המדובר במועד האחרון להגשת הערעור. זהו מועד מחייב, שיש לנהוג בו משנה והירות. בא"כות המבקשת אמנם השאיר הוראות בכתב לעובדי משרדו המיומנים, ואולם האחריות להגשת הערעור במועד נותרה אחריותו. שומה היה עליו לוודא, עוד בטרם חלף יום העבודה, אם המסירה לבית המשפט בוצעה. מהלך הדברים היה נתון לשליטתו. לו נעשו פיקוח ובדיקה במהלך יום העבודה ולא בסיומו, ניתן היה להגיש את הכתב במועד. נסיבותיה המדויקות של

בש"א 6402/96 הוועדה המקומית לתכנון ולבנייה ראשון לציון נ' רחל מיכקשווילי ואח'
הרשמת א' אפנל-גבאי

התקלה שאירעה לא נתחווה עד תום, ואולם גם אם אסוג אותה כתקלה משרדית או כטעות אנוש שאינן נגועות בזלזול בבית המשפט או בסדרי הדין, הרי שמולה ניצבת זכותו הדיונית של הצד שכנגד, אשר הספיקה להתגבש בסיומו של היום האחרון שבו ניתן היה להגיש את הערעור, שלא להיות מוטדד עוד בעניין הנדון. זכות זו ראויה להגנה, והיא גוברת על זכותו של הצד שכנגד לטעות.

א

לכך יש להוסיף, כי באי-כוח המבקשת ניסה להגיש את הערעור ביום שלמחרת ללא בקשה מתאימה להארכת מועד. זו הוכנה רק ביום שלאחר מכן, כך שהמדובר באיחור של יומיים.

ב

5. שמעתי טענות גם בנוגע לחשיבות הענין העומד לדיון. לא מצאתי כי המדובר, במקרה זה, בערעור המעלה שאלות בעלות חשיבות משפטית עד כדי הצדקת חריגה מן הכללים שנסקרו לעיל.

סיכומם של דברים, דינה של הבקשה להארכת מועד להידחות. איני עושה צו להוצאות.

ג

ניתנה היום, ז' בחשוון תשנ"ז (96.10.20).

ד

ה

ו

ז